

Abstrakt

Analýza podávání léčiv zdravotními sestrami ve zdravotnickém zařízení X

Autor: Kateřina Blažková

Vedoucí diplomové práce: PharmDr. Martin Doseděl, Ph.D.

Katedra sociální a klinické farmacie, Farmaceutická fakulta v Hradci Králové, Univerzita Karlova

Úvod a cíl: V současné době je terapie pacientů zajišťována především prostřednictvím farmakoterapie. V důsledku této skutečnosti je možno očekávat stále se zvyšující výskyt lékových pochybení. Léková pochybení a z nich plynoucí nežádoucí události mohou mít nepříznivé důsledky pro pacienta a potažmo i pro celý zdravotnický systém. Cílem této práce bylo analyzovat celý proces podávání léčiv sestrami na lůžkových odděleních v jedné jihočeské nemocnici.

Metodika: Tato diplomová práce je součástí již probíhajícího výzkumného projektu, na kterém se podílí Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy. První sběr dat se uskutečnil v roce 2021, po kterém následovaly intervence směrem k sestram, lékařům a managementu nemocnice. Sběr dat pro tuto práci probíhal obdobně metodou přímého pozorování tři po sobě jdoucí dny v termínu 2. - 5. května 2022. Pomocí vyškoleného multidisciplinárního týmu tvořeného farmaceutem a sestrou bylo pozorováno oddělení interny, chirurgie a následné péče. Na každém oddělení bylo sledováno ranní, polední a večerní podávání léčiv. Zkoumána byla správnost celého procesu podávání léčiv. Zaměřeno bylo zejména na podání správného léčiva, ve správné dávce a ve správný čas. Pozorovány byly všechny lékové formy, vyjma infuzí. Současně byla pozorována i vybraná procesní pochybení: správné provedení identifikace pacienta, dodržování hygienických postupů či provedení generické substituce. Sledované parametry byly vyplňovány do předtištěných standardizovaných formulářů a následně převedeny do elektronické databáze. Výsledná data byla vyhodnocena pomocí deskriptivní statistiky, statistické závislosti byly hodnoceny pomocí parametrických a neparametrických testů. Finálním výstupem této práce byla komparace výsledných dat s předchozí etapou sběru a hodnocení dosahu intervencí.

Výsledky: Bylo pozorováno 12 sester, které učinily 1323 podání léčiv 89 hospitalizovaným pacientům. Věkový průměr pacientů činil 76,1 let (medián 81 let). Nejčastější pochybení byla neprovedení identifikace pacienta (59,9 %) a neprovedení hygieny rukou (41,8 %). Ovšem v kontrastu s 1. sběrem dat došlo ke zlepšení v obou zmiňovaných případech pochybení. Dalšími pozorovanými pochybeními byla nezkontrolované užití léčiva (24,9 %) a provedení generické substituce (12,9 %), k čemuž sestra nemá kompetenci. K záměně léčiva došlo u 0,7 % případů, špatná dávka léčiva se podala v 1,1 % a podání léčiva ve špatný čas proběhlo u 0,4 % případů.

Závěr: Analýza potvrdila vysokou prevalenci MAE (medication administrativní errors). Provedené intervence ve většině sledovaných parametrů napomohly ke zvýšení bezpečnosti procesu podávání léčiv. Mimo poskytovaných intervencí by mohla být přínosem digitalizace některých procesních úkonů, např. elektronizace preskripce, digitalizace kontroly identifikace pacientů a kontroly podaných léčiv.

Klíčová slova: podávání léčiv, zdravotní sestra, lékové pochybení